

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Костадин Иванов Грозев**, Катедра по Нова и съвременна история, Исторически факултет на СУ “Св. Климент Охридски”, член на научното жури в конкурс за заемане на академичната длъжност “ПРОФЕСОР” по академично направление 2.2 История и археология, съвременна история с шифър 05.03.04, обявен от СУ “Св. Климент Охридски” в ДВ, бр. 21, 15 март 2011 г.

Единствен кандидат: доц. д-р **Искра Баева**, Катедра по Нова и съвременна история, Исторически факултет на СУ “Св. Климент Охридски”

В конкурса за професор по направление 2.2. История и археология, съвременна история се е явил един кандидат – доц. д-р Искра Василева Баева. Тя е представила за настоящия конкурс своята научна продукция след спечеления от нея през 1996 г конкурс за доцент, включваща 10 монографии (от тях 3 са самостоятелни и 8 в съавторство – съответно 7 монографии в съавторство с Евгения Калинова и 1 – с Илияна Марчева - № 1-10 от приложения списък на публикациите); 110 студии и статии (№ 11 – 120); 8 учебници и учебни помагала (№ 121 – 128); 14 съставителства/съ-съставителства на научни сборници и документални издания (№ 129 – 142); 21 публикувани рецензии (№ 145 – 161) и 13 научни редакции (№ 165 – 177). Тази солидна научна продукция е публикувана на български, руски, английски, немски, френски, испански, полски и гръцки език и е много важен атестат за професионалната подготовка и качествата на кандидата.

Академично развитие на кандидата.

Доц. д-р Искра Баева завършва специалност история в СУ “Св. Климент Охридски” с магистърска теза за “Николо Макиавели като историк”. През 1982 г. защитава докторска дисертация, посветена на Полската селска партия на Станислав Миколайчик (1944-1948). От декември 1980 г. започва работа като специалист в ИФ на СУ, а от 1982 г. е вече старши и главен асистент в Катедрата по нова и съвременна история на СУ. Хабилитира се като доцент в ИФ с монографията “Източна Европа след Сталин 1953-1956 г. (Полша, Унгария, Чехословакия и България)”. Оттогава и до момента преподава в същата катедра. Като член на катедрата от 1990 г. познавам доц. Баева като много съвестен и педантичен изследовател, който познава в детайли изворовата база на изследваните от нея събития и

който е отворен към най-различна, спокойна и аргументирана интерпретация на фактите, събитията и личностите от пълния с превратности ХХ век. Същевременно тя винаги търси интердисциплинарния подход, навлизайки уверено в проблематиката на дипломацията и международните отношения, социалната политика и идейните движения, културната история, политологията, икономиката и всички онези клонове на академичното познание, без които научното анализиране на съвременността е невъзможно и немислимо. Към всички тези нейни качества трябва да прибавим позитивните ѝ лични качества в отношенията ѝ с колегите, енергичността в организацията на учебния и изследователския процес и способността ѝ да работи с младите хора – студенти, докторанти и асистенти, което е от огромно значение за един университетски професор.

Професионален опит на кандидата и основни научни приноси в представената академична продукция.

Доц. д-р И. Баева притежава изключително богат професионален опит на университетски преподавател с множество четени курсове в бакалавърската и магистърската степен, а така също с успешна работа с няколко докторанти, някои от които вече успешно защитиха своите дисертации. Нейният авторитет на преподавател се дължи и на доброто и трудно постижимо съчетание на преподаването с резултатната изследователска дейност, която директно навлиза в академичните четения. Доц. Баева е утвърден и признат у нас и в чужбина историк на съвременността, особено на регионалните ѝ аспекти в Централна и Югоизточна Европа, както и по-общо на периода на и след Студената война. След хабилитацията през 1995 г.тя навлиза още по-задълбочено в историята и проблематиката на периода 1944 – 1989 г., надскачайки чисто регионалния и вътрешнополитически поглед към страни като Полша, Чехословакия и Унгария и вписвайки изследователските си търсения в общия контекст на противопоставянето Изток – Запад и дипломацията на двете свръхдържави СССР и САЩ (монографии под № 4, 5 и 9). Резултат от собствените ѝ търсения и съвместната работа с други качествени български експерти по същия период като доц. Евгения Калинова и ст.н.с. II ст. Илияна Марчева са новите акценти и съществени научни приноси, свързани с историята на България през втората половина на ХХ в. и теоретичното осмисляне на превратностите в българската история – темата за “българските преходи” (№ 2, 3, 7 и 8, както и редица статии – № 14, 18, 22, 24, 31, 34, 63 и др.). На базата на собствените си

изследвания и познаването на историографията мога да твърдя убедено, че интрепретациите на доц. Баева на източноевропейската политика и стратегия на двете свръхдържави, както и оценката на наследството на Студената война в периода след рухването на Берлинската стена са основани на дълбокото познаване на изворите (включително на новоразсекретени такива, за който процес самата тя има собствен принос с конкретната си работа) и същевременно дават нов поглед, който е оригинален в международната историография. Друг принос на кандидата са увлекателно написаните портрети на важни политици от периода, особено тези от България (№ 29, 44, 45-49, 82, 102) – само можем да ѝ пожелаем да разшири личностния аспект в своите изследвания като ни представени за четене в най-скоро време и други, даже по-обстойни биографии на видни исторически фигури – особено такива от последните две десетилетия.

Преподавателска дейност на кандидата.

Доц. Баева е сред най-авторитетните преподаватели на ИФ. Тя чете широк спектър от курсове (Съвременна история, История на Югоизточна Европа, История на международните отношения, Политически идеи и движения XIX – XX в., Преходът в Източна Европа през 80-те – 90-те години на XX в., Имперски етнонационални модели в Централна Европа XIX-XX в. и др.) в бакалавърски и магистърски програми на различни факултети в СУ – пред студенти историци, юристи, международни отношения, журналисти, политолози и др. Чела е лекции по “Тоталитаризмът” в Нов български университет. Участва в екипите, разработили магистърските програми “Кризис, конфликти и дипломатия в международната политика XVII – XXI в.”, “Американистика и трансатлантически отношения”, “Медии и историческа памет”, “История на Русия, Югоизточна Европа и Евразия” и др. Допълнителен атестат за нейните качества на преподавател са публикуваните от нея учебници и учебни помагала, вкл. такива на електронни носители и на Интернет, което е от особена важност за сегашното поколение студенти и ученици.

Участие в национални и международни конференции и изследователски проекти.

Свидетелство не само за изследователските постижения на доц. Баева, а и за нейната енергичност в популяризирането на тези резултати сред по-широката академична публика и любознателната общественост е включването ѝ в най-различни академични форуми,

прояви, дискусии и партньорски проекти на университетско, регионално, национално и международно равнище. Наистина впечатлява списъкът с близо 160 такива участия през последните 15-16 години (средно една проява на месец). Много от тези участия са свързани и с публикации в авторитетни списания и научни сборници, което е надлежно отразено в списъка на публикациите. Доц. Баева демонстрира склонността си да работи задълбочено върху интересуващата я научна проблематика, като същевременно организира желаещите да работят с нея колеги в активни научни екипи, способни да си партнират на международно и локално равнище и да изследват съвместно и с интердисциплинарна насоченост актуални проблеми от съвременната политика, международни отношения и социална практика (примери се поредицата проекти по история на социализма в България, чрез които тя насърчи много млади изследователи да навлезат в работата с документи и да използват методите на интервютата за съхраняване на спомена за недалечното ни минало). Като председател на УС на Българската асоциация за американистки изследвания мога да посоча също активното ѝ членство в тази, а и в други сродни професионални организации и редколегии на различни периодични научни издания.

Заклучение.

Въз основа на гореизложеното смятам, че единственият кандидат за академичната длъжност “професор” по направление 2.2. История и археология, съвременна история, доц. д-р Искра Василева Баева, притежава необходимите преподавателски и професионални качества за заемане на тази длъжност. Поради това убедено препоръчвам на Факултетния съвет на Историческия факултет на СУ “Св. Климент Охридски” да я избере за професор по съвременна история.

15 август 2011 г.

Член на научното жури:
(доц.д-р Костадин Грозев)

: